

VERTROUWENSCE
TRUM
KINDERMISHANDELING

BIJ VRAGEN OVER GEWELD

nu
praatik
erover

VLAAMS EXPERTISECENTRUM
KINDERMISHANDELING | VECK

Hoorzitting
onderzoekscommissie:
veiligheid in de kinderopvang van
29 april 2022

Kind
Reflex

STOP
GEWELD

VLAAMS EXPERTISECENTRUM
KINDERMISHANDELING | VECK

- Partnerorganisatie zes Vertrouwenscentra Kindermishandeling in Vlaanderen en Brussel sinds 2016;
- Erkend en gesubsidieerd door het Agentschap Opgroeien sinds 2017 ([BVR VK en partnerorganisatie](#));
 - Inhoudelijke en praktijkgerichte ondersteuning van personen, organisaties en beleid voor een goede aanpak van kindermishandeling;
 - Inhoudelijke en praktijkgerichte ondersteuning van de zes Vertrouwenscentra Kindermishandeling;
 - Draagt bij tot de sensibilisering van de samenleving voor de problematiek van kindermishandeling.

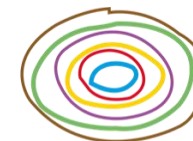

Inhoud presentatie

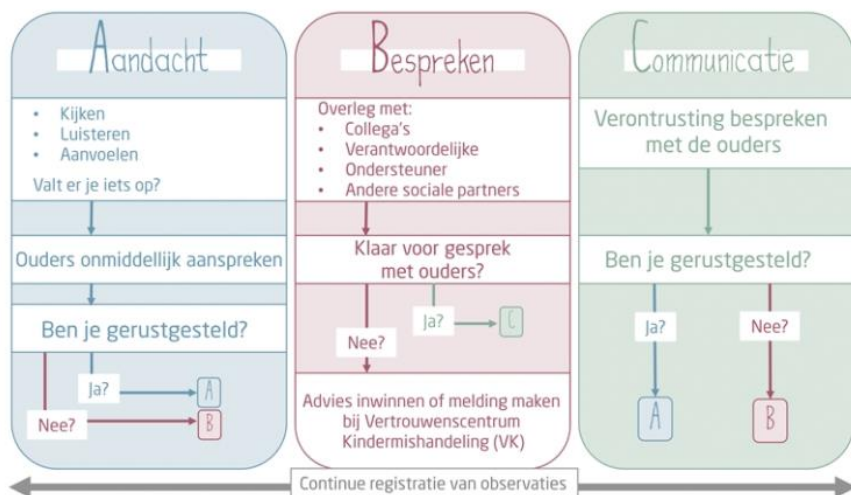
1. VECK-perspectief en uitgangpunten
2. Vaststellingen na jarenlange betrokkenheid op kinderopvang (tot 2020)
3. Sinds HLN-dossier in december 2020
 - a. Info uit HLN-dossier december 2020, met inschattingen van o.a. kinder- en jeugdpsychiater en voormalig VK-directeur Peter Adriaenssens
 - b. Dialoog VECK/VK/Opgroeien voorjaar 2021
 - c. Opstart experimentele samenwerking VECK-team gevaarsituaties kinderopvang voorjaar 2021
4. Voorval Sloeberhuisje 2022
5. Noden en plan van aanpak vanuit VECK-perspectief omgaan met gevaarsituaties 2022

Het stappenplan is opgebouwd uit drie onderdelen:

- 1 **A**andacht hebben voor het kind, signalen, ... en kort afluisteren met de ouder
- 2 **B**espreken van de situatie met collega's of advies inwinnen
- 3 **C**ommunicatie met ouders

VLAAMS EXPERTISECENTRUM
KINDERMISHANDELING
VECK

VECK-perspectief

- ABC-stappenplan omgaan met kindermishandeling en verontrusting (ontwikkeld door Liselot Desmet en Evi Verdoodt van VK in 2017-2018 in samenwerking met Kind en Gezin)
- Vorming aan kinderopvang en ondersteunende diensten
- Partner wetenschappelijk project van UCLL: ECLIPS
- Vorming aan medewerkers Kind en Gezin
- VK-meldingen
- Samenwerking met Opgroeien rond gevaarsituaties sinds voorjaar 2021

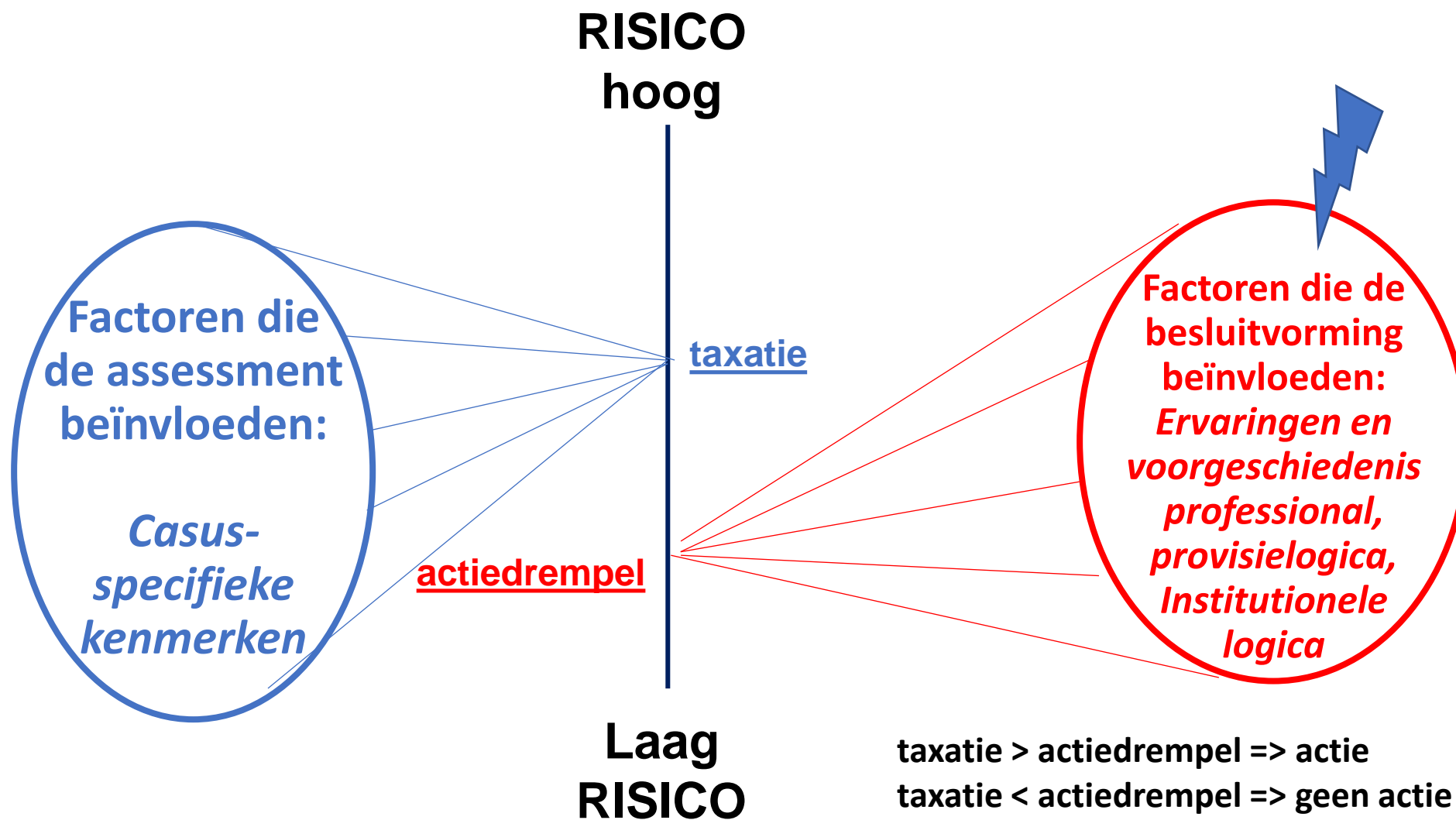

Uitgangspunten

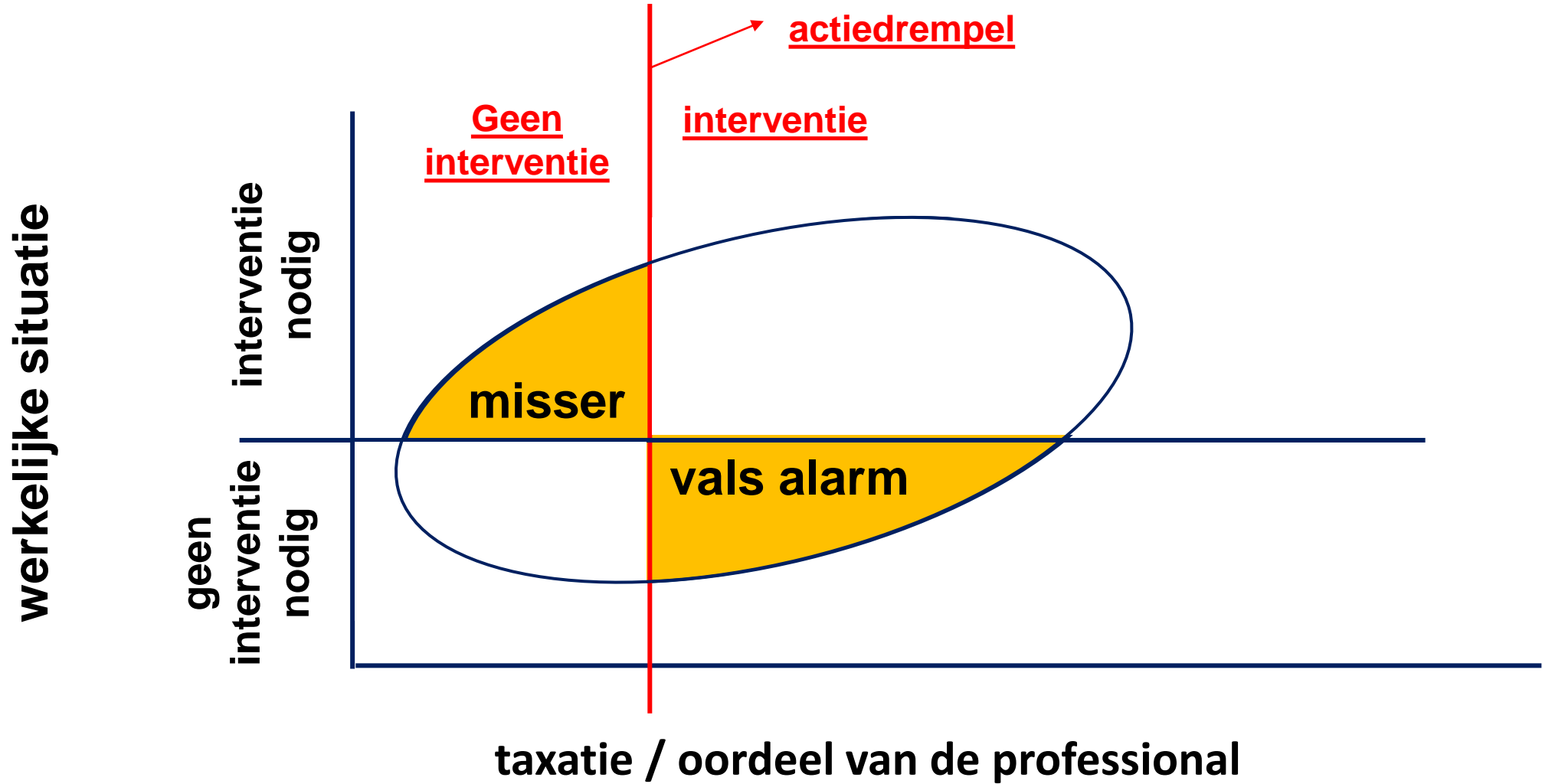
- Belang van het kind als eerste overweging en recht op bescherming tegen geweld (IVRK)
- Belang van de eerste 1000 dagen
- Sporen van kindermishandeling
 - Vroegkinderlijk trauma = ‘turning gold into lead’ (Felitti, 2002)
- Kindermishandeling
 - Relationeel concept
 - Beslissen is niet eenvoudig, omstandigheden zelden optimaal
 - Inschatten van situatie (diagnostiek) en bepalen van acties (actiedrempels en veiligheidsplanning) loopt vaak door elkaar
 - Belang van vergroten reflectie- en handelingsruimte (en discretionaire ruimte)
 - Handvatten bij beoordeling (richtlijnen)
 - Handvatten bij besluitvorming (kwaliteitsvereisten)
 - Handelingsvaardigheden (vorming en ervaring)

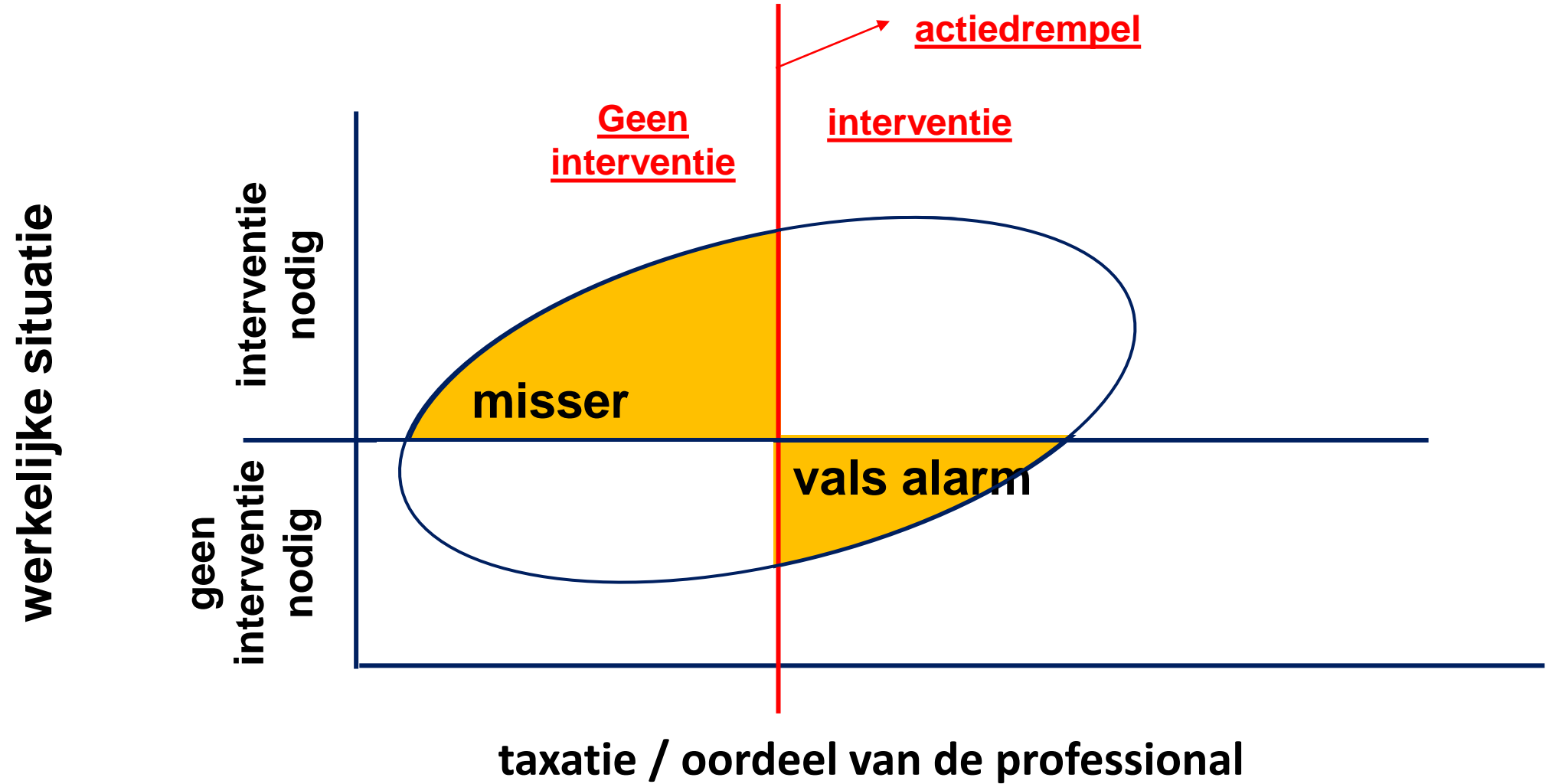
Hoe schat ik in? ⇔ Wat ga ik doen?

Actiedrempel: impact op beslisfouten

Actiedrempel: impact op beslisfouten

Vaststellingen na jarenlange betrokkenheid (tot 2020)

- Er wordt veel goed werk geleverd vanuit kinderopvang en Kind en Gezin, maar er zijn ook uitgesproken problemen
- Algemene problematiek van kwaliteit, werkbelasting, financiering, focus op procedures en details
- Veel voorbeelden van probleemsituaties in kinderopvang waarover veel verontwaardiging en afkeuring is
- Meest kwetsbare groep: baby's en peuters

Vaststellingen na jarenlange betrokkenheid (tot 2020)

- Medewerkers die niet adequaat omgaan met baby's en peuters
(eten in de mond proppen, lang laten huilen en in bed laten liggen zonder naar om te kijken, shaken baby's, kletsen geven, uitschelden, onaangepaste straffen ...)
- Verantwoordelijken kinderopvang en onthaalouders die het niet gekeerd krijgen / afhaken
- Te hoge kind-begeleider ratio
- Medewerkers waarover bezorgdheden zijn worden overgeplaatst
(tekorten, vaste benoemingen, geen opvolging of doortastende aanpak, ...)
- Inschakelen niet- en onvoldoende geschoold personeel zonder (nodige) toezicht
- Beperkte transparantie, mogelijkheden en samenwerking bij probleemorganisaties, (te) juridische benadering

Sinds HLN-
dossier in
december
2020

VLAAMS EXPERTISECENTRUM | VECK
KINDERMISHANDELING |

Toenadering en samenwerking tussen VECK en Opgroeien

1. Info uit HLN-dossier december 2020, met inschattingen van o.a. kinder- en jeugdpsychiater en voormalig VK-directeur Peter Adriaenssens
2. Dialoog VECK/VK/Opgroeien voorjaar 2021
3. Opstart experimentele samenwerking VECK-team gevaarsituaties kinderopvang voorjaar 2021

Info uit HLN-dossier en inschatting experten

- Problemen met gevaarsituaties zeer zichtbaar
- Problemen en noden gedetecteerd
 - Sterke, kwaliteitsvolle kinderopvang is de beste bescherming tegen geweld
 - Vaak complexe en onduidelijke gevaarsituaties
 - Verschillende meningen en beschuldigingen, spanning tussen betrokkenen, ontevredenheid over opvolging door betrokkenen, verschillende interpretatiemogelijkheden letsels, juridisch traject
 - Betere opvolging van gevaarsituaties nodig
 - Transparantie
 - Ondubbelzinnig signaal rond veiligheid baby's en peuters
 - Duidelijke voorwaarden opleggen voor openblijven en controle bij risico-organisaties
 - Multidisciplinaire aanpak met expertise kindermishandeling cruciaal
 - Intensieve, kwalitatieve opvolging risico-organisaties mogelijk maken, o.a. door onafhankelijke experten (VECK/VK)
 - Betere samenwerking met justitie nodig

Dialogo VECK/VK/Opgroeien voorjaar 2021

- Overleg in maart 2021 met Agentschap Opgroeien en VECK / VK om mogelijke samenwerking te bespreken

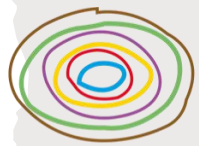
(Opvolgingsmail 12 april 2021 met eerste voorstel van mogelijke aanpak vanuit VECK)

- Goede dialoog maar verschillende kaders (handhaving en juridisch versus hulpverlening)

“We merken bij jullie ook een authentieke motivatie en goede basis om op voort te werken. De voorbije maanden hadden we informeel en formeel overleg om de mogelijkheden te verkennen rond meer samenwerking bij meldingen over kinderopvang. Dit bleek niet zo evident omdat de taal en perspectieven verschillend zijn: handhaving op naleven van subsidie- en vergunningsvoorwaarden versus hulp gericht op nakomen van ouderlijke verantwoordelijkheden en herstel. Tegelijkertijd blijven we van mening dat een samenwerking een meerwaarde kan bieden zodat we voor geen enkel kind de mist ingaan.”

- Geen middelen en zeer hoge werkdruk voor VECK/VK

“Zoals eerder aangekaart, is dit naast het inhoudelijke ook praktisch een bijzondere uitdaging voor de VK en het VECK momenteel. De signalen rond een te hoge werkdruk en nood aan structurelere versterking van de VK zijn bekend. Deze extra opdracht zet daar extra druk op. Het VECK heeft daarnaast eveneens reeds veel projecten lopen (in verhouding tot de beperkte subsidie en kleine team) waardoor er weinig tot geen marge is. Desondanks zullen we de komende maanden onze uiterste best doen om een positief verschil te maken, met de verwachting van een gezamenlijke zoektocht naar de nodige versterking van de VK en het VECK in het achterhoofd als deze opdracht moet worden verder gezet.”

Dialogo VECK/VK/Opgroeien voorjaar 2021

- Overleg in maart 2021 met Agentschap Opgroeien en VECK / VK om mogelijke samenwerking te bespreken

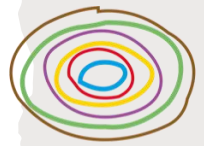
(Opvolgingsmail 12 april 2021 met eerste voorstel van mogelijke aanpak vanuit VECK)

- Doelen samenwerking:

- Samenwerkingservaring opbouwen via concrete meldingen/casussen die zich aandienen
- Samenwerkingsmogelijkheden en rolafbakening al doende concretiseren
- Inzichten opdoen om de situaties in de toekomst beter te kunnen opvolgen
- Randvoorwaarden voor verdere samenwerking uitklaren

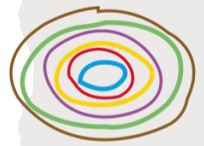
- Samenstelling VECK-team:

- Ervaren VK-medewerkers uit 5 VK + VECK-directeur
- Maatschappelijk werker, psychologen, arts, coördinator

Dialogo VECK/VK/Opgroeien voorjaar 2021

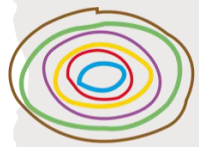
- Overleg in maart 2021 met Agentschap Opgroeien en VECK / VK om mogelijke samenwerking te bespreken
 - (Opvolgingsmail 12 april 2021 met eerste voorstel van mogelijke aanpak vanuit VECK)
 - Belang van experimentele ruimte te creëren
 - Afbakening aantal casussen / looptijd ifv werkbaarheid

Opstart experimentele samenwerking VECK-team gevaarsituaties kinderopvang voorjaar 2021

Opstartoverleg in mei VECK-team / Opgroeien: aanzet procesaanpak

1. Melding “gevaarsituatie” bij Opgroeien
2. Eerste inschatting situatie door Opgroeien
3. Overweging door Opgroeien of betrokkenheid VECK-team meerwaarde kan bieden (ifv advies)
 - Ordenen en interpreteren van informatie
 - Bepalen welke infoverzameling verder nodig is
 - Diagnostiek en ernsttaxatie maken
 - Risicotaxatie maken
 - Bepalen welke vervolgstappen nodig zijn ifv verdere informatieverzameling
 - Bepalen welke vervolgstappen nodig zijn ifv herstel voor betrokkenen
4. Contactname door Opgroeien met het VECK-team
5. Bepalen eerste acties ifv adviesverlening
 - Communicatie naar kinderopvang, ouders en andere belanghebbenden
 - Casusbespreking met medewerkers Opgroeien
 - Informatieverzameling
 - VECK-teamoverleg
6. Bepalen vervolgstappen voor opvolging en finaal advies door VECK-team
7. Uitvoeren

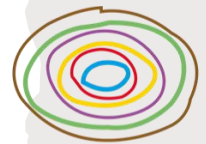
Opstart experimentele samenwerking VECK-team gevaarsituaties kinderopvang voorjaar 2021

- Toelichting en uitwisseling over procedures en aanpak Opgroeien
- Bespreking verhoudingen en rolafbakening (zie ook verslag van die bijeenkomst)
 - “Voor de gevaarsituaties waarbij een kind een letsel oploopt, maar het onduidelijk is waar/hoe dit letsel is ontstaan, zijn we (*Opgroeien*) ook naar partnerschap (*sic.*) om ons te laten ondersteunen omdat we:
 - kennis en expertise willen delen met het VECK;
 - als agentschap niet altijd de tools hebben om al dan niet een maatregel te nemen;
 - na een inspectiebezoek niet altijd het gewenste resultaat bekomen;
 - soms het verhaal van de opvang niet strookt met het verhaal van de ouders;
 - ons zorgen maken over de thuisomgeving van het kind, de draagkracht van de onthaalouder, ...
 - niet kunnen wachten tot er een gerechtelijk uitspraak komt (kan soms meer dan 1 jaar duren) wanneer parket betrokken is;
 - een eerste inschatting willen maken over de veiligheid van het kind en de andere kinderen in de opvang;
 - na contactarme met de behandelende arts via onze adviserende arts en na toestemming van de ouders, nog altijd niet kunnen achterhalen wat er is gebeurd;
 - ...”

Opstart experimentele samenwerking VECK-team gevaarsituaties kinderopvang voorjaar 2021

- Bespreking verhoudingen en rolafbakening
 - Rol VECK-team = ondersteunend en adviserend
- Eerste casus “aangemeld” bij VECK-team

Opstart experimentele samenwerking VECK-team gevaarsituaties kinderopvang voorjaar 2021

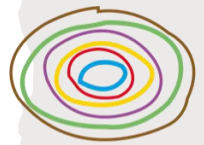
- Meldingen sinds opstart (zie bijlage voor geanonimiseerd overzicht)
 1. mei 2021: casus 1 (adviesvraag)
 2. mei 2021: casus 2 (dossiervorming VECK)
 3. juni 2021: casus 3 (dossiervorming VECK)
 4. september 2021: casus 4 (dossiervorming VECK)
 5. april 2022: casus 5 (dossiervorming VECK)
 6. april 2022: casus 6 (dossiervorming VECK)

Opstart experimentele samenwerking VECK-team gevaarsituaties kinderopvang voorjaar 2021

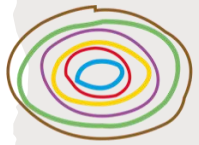
Lessons learned vanuit deze samenwerking?

- Experimentele karakter is meerwaarde om in belang van kinderen nieuwe praktijk te ontwikkelen en afstemming te creëren – nood aan voldoende “boots on the ground”
- Omkadering voor de samenwerking is ondermaats (zie verder) – bescheiden project
- Belangrijke inhoudelijke lessen

Opstart experimentele samenwerking VECK-team gevaarsituaties kinderopvang voorjaar 2021

- Sterke, kwaliteitsvolle kinderopvang is de beste bescherming tegen geweld
- Vaak complexe en onduidelijke gevaarsituaties
 - Verschillende meningen en beschuldigingen, spanning tussen betrokkenen, ontevredenheid over opvolging door betrokkenen, verschillende interpretatiemogelijkheden letsels, juridisch traject, gebrekkige informatie
- Betere opvolging van gevaarsituaties is nodig en lijkt te werken
 - Versterkt incidentenmanagement (helderheid, kwaliteit, infoverzameling, infostromen, verantwoordelijkheden)
 - Transparantie en benadering ouders en omgeving
 - Ondubbelzinnig signaal rond veiligheid baby's en peuters: voorzorgsprincipe als uitgangspunt (cf. IVRK: belang van het kind als eerste overweging en recht op bescherming tegen geweld)

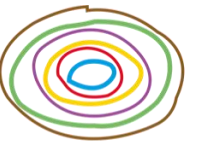

Opstart experimentele samenwerking VECK-team gevaarsituaties kinderopvang voorjaar 2021

- Betere opvolging van gevaarsituaties nodig en lijkt te werken (vervolg)
 - Intensieve, kwalitatieve opvolging risico-organisaties is mogelijk en nodig, o.a. door onafhankelijke experts (VECK/VK) (“getrapt en deliberatief model”)
 - Multidisciplinaire aanpak met expertise kindermishandeling cruciaal (samenwerking, infoverzameling en -deling, medische expertise, gespreksvoering, diagnostiek, risicotaxatie, veiligheidsplanning, coördinatie, duidelijke rollen en verwachtingen)
 - Verbreden van de blik (impact op betrokkenen, info samenleggen, dialoog aangaan, herstel meenemen)
 - Duidelijke voorwaarden opleggen voor openblijven en opvolging bij risico-organisaties
- Betere samenwerking met justitie nodig: gedeelde risicotaxatie en afgestemde aanpak

Voorval Sloeberhuisje 2022

- Dramatische voorval voor baby, ouders en naasten
- Schokgolf voor iedereen, maar niet verrast

Noden en plan van aanpak vanuit VECK- perspectief omgaan met gevaarsituaties 2022

- Belang van geïntegreerde aanpak (o.a. met comité van toezicht) in een getrapte en deliberatieve aanpak
- Voorstel van hernieuwde projectaanpak VECK ingediend (februari 2022)
 - Inzetten op 3 domeinen
 1. Risicoanalyse en advies bij gemelde gevaarsituaties uit het verleden
 2. Opvolging en advies van nieuwe gemelde gevaarsituaties
 3. Kennisopbouw en uitwerken van een duurzame aanpak voor toekomstige dossiers / inzetten op preventie en vorming
 - Samenstelling VECK-team: Vlaams, multidisciplinair expertiseteam samengesteld uit ervaren medewerkers VK
 - Minimale nood = 4 VTE en werkingsmiddelen
 - Stand van zaken: in onderhandeling, gedeeltelijke toestemming

